

Цитування:

Ковальська Л. А. Комунікативні особливості функціонування документально-інформаційного ресурсу. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 1. С. 27–34.

Kovalska L. (2021). Communicative features of functioning documentary and information resource. *Library science. Record Studies. Informology*. 1, 27–34 [in Ukrainian].

Ковальська Леся Андріївна,
доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри інформаційних
систем управління
Донецького національного університету
імені Василя Стуса
dreamlife.lesya@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1579-7708>

КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ

Мета роботи. Керуючись новітньою методологією, з'ясувати комунікативні особливості функціонування документально-інформаційних ресурсів, дослідити теоретичні аспекти налагодження комунікаційних зв'язків, встановити їх роль у формуванні соціально-комунікаційних відносин суспільства. **Методологія дослідження.** У дослідженні застосовано методи теорії соціальної комунікації та документознавства, такі, як методи наукового аналізу та синтезу, оглядово-аналітичний, історичний, класифікаційний та термінологічний методи. Зазначені методи дозволили розкрити сутність встановлених за допомогою документально-інформаційних ресурсів соціальних зв'язків. **Наукова новизна роботи** полягає у встановленні комунікативних особливостей документально-інформаційних ресурсів, науково-теоретичної рефлексії на їх буття, ретроспективного відображення часу та дійсності з допомогою новітнього науково-методологічного інструментарію дослідження соціально-комунікаційних зв'язків суспільства. **Висновки.** У дослідженні документально-інформаційних ресурсів як відображення часу та простору розкрито їх комунікаційні зв'язки, схему акту соціальної комунікації, які детерміновані наявністю комуніканта, реципієнта, повідомлення, каналу, зворотного зв'язку, документної форми комунікаційного акту спровокованих метою, мотивами і засобами.

Ключові слова: документально-інформаційний ресурс, комунікаційний акт, архівний документ, соціальна комунікація, історичне документознавство, архівознавство.

Kovalska Lesia,
Doctor of Historical Sciences, Associate Professor,
Professor in Social Communication,
Professor of the Department of Management Information Systems,
Vasyl' Stus Donetsk National University

COMMUNICATIVE FEATURES OF FUNCTIONING DOCUMENTARY AND INFORMATION RESOURCE

Purpose of the article. Guided by the new methodology, to find out the communicative features of the functioning of documentary and information resources, to investigate the theoretical aspects of establishing communication links, to establish their role in the formation of social and communication relations of society. **Methodology.** The study used the methods of the theory of social communication and records management, such as methods of scientific analysis and synthesis, survey-analytical, historical, classification, and terminological methods. The above methods made it possible to reveal the essence of social relations established with the help of documentary and informational resources. **The scientific novelty** of the work lies in the establishment of the communicative features of documentary and information resources, scientific and theoretical reflection on their existence, a retrospective reflection of time and reality using the latest scientific and methodological tools for studying the social and communication ties of society. **Conclusions.** In the study of documentary and information resources, as a reflection of time and space, revealed their communication links, the scheme of the act of social communication, which is determined by the presence of communicator, recipient, message, channel, feedback, a documentary form of communication act provoked by purpose, motives, and means.

Key words: documentary and information resource, communication act, archival document, social communication, historical records management, archival science.

Актуалізація теми дослідження. Нині у науковому середовищі вкорінилося використання поняття «інформаційне суспільство». Проте, варто зазначити, що будь-який історичний тип суспільства має власний інформаційний вимір / середовище інформації, виражений відповідно до розвитку комунікаційних процесів спілкування, руху суспільно значимої інформації. Тому можна говорити, що кожне суспільство має своє інформаційне середовище, оскільки всі спільноти формуються завдяки спілкуванню, взаємодії та співпраці. Члени соціальних спільнот спілкуються через жести, мову, а також використання матеріальних об'єктів для позначення чогось. Згодом із ускладненням соціальної взаємодії та соціального контролю отримують розвиток непрямі, документні види комунікації, які мають вагомe значення в умовах життєдіяльності документа, а також впливають на наступні періоди розвитку соціуму за рахунок зберігання ретроспективної інформації.

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження комунікативних особливостей документально-інформаційного ресурсу є роботи дослідників у галузі історичного документознавства і джерелознавства. Зокрема, це роботи вітчизняних вчених В. Бездрабко, Л. Дубровіної, Я. Калакури, С. Кулешова, І. Матяш, В. Різуна, О. Холода, Г. Швецової-Водки, а також закордонних: М. Бакленда, Дж. Брауна, В. Вівера, Ю. Габермаса, Р. Еванса, Г. Лассвелла, К. Осгуда, К. Шеннона, В. Шрамма та інших [1–15].

Мета статті полягає у з'ясуванні комунікативних особливостей функціонування документально-інформаційних ресурсів та їх значення у формуванні соціально-комунікаційних зв'язків суспільства.

Виклад основного матеріалу. Протягом історичного процесу спілкування пройшло декілька визначальних моментів: жести, мова і відображення об'єктів. На думку М. Бакленда, чотири події у соціальній комунікації визначили етапи розвитку людства – писемність, друк, телекомунікації, копіювання. Писемність опосередковує мова, часова стабільність записаної мови полегшує безперервність комунікації, подовжує її вплив і посилює її ефект. Як наслідок – відбувається збільшення кількості записів і потенціалу людської пам'яті. Масове множення письма відбувається завдяки появі друкування, створення документа стає більш продуктивним. Появу телекомунікації принесла науково-технічна революція і серія відкриттів – телеграф, телефон, радіо, телебачення, а далі – цифрові інформаційні мережі. Телекомунікації зменшують вплив відстані та затримки передачі інформації. Копіювання документів спирається на методи: фотостат, мікрофільм, електростатичне копіювання тощо [13, 353].

Дотримуючись документознавчої методології, необхідно сформулювати широке уявлення про документ і зробити акцент на його міжчасових і просторових характеристиках – майбутньому і минулому. Документ виступає «транспортним засобом», що переносить сформовану інформацію через простір і час. Документ виступає провідником інформаційного повідомлення шляхом переведення інформації на папір у вигляді книги, файлу, даних задля подальшого його транспортування за призначенням. Важливим стає дослідження процесу соціального життя документа, вихід за межі фізично існуючого документного каналу. Необхідно усвідомлювати, яким чином документи впливали на забезпечення соціальної взаємодії і комунікації в процесі написання, а також координували соціальні практики протягом наступних етапів життєвого циклу.

Англомовні словники подають дефініцію «комунікації» як обмін думками та інформацією; Кембриджський словник – акт спілкування між людьми; Оксфордський словник – отримання або обмін інформацією шляхом розмови, написання чи використання іншого засобу; соціальний контакт; засоби відправлення або отримання інформації, такі, як телефонні лінії або комп'ютери [16]. У процесі впорядкування термінологічного формулювання Г. Швецова-Водка акцентує увагу на тому, що комунікація, яка відбувається між людьми, тобто у суспільстві, називається

соціальною, а в процесі соціальної комунікації передається соціальна інформація. Соціальна інформація – це інформація, яка функціонує в суспільстві, а комунікаторами, тобто особами, які перебувають в комунікаційній взаємодії, є люди [11, 46].

Технологічне значення комунікації полягає в означенні засобів зв'язку будь-яких об'єктів, процесу передавання інформації від людини до людини і є визначальним для розуміння механізму документальної комунікації. Комунікація виступає системою зв'язків і взаємодії у багаторівневому соціокультурному процесі передавання і сприймання інформації, у міжособистісному і масовому спілкуванні за допомогою вербальних і невербальних засобів. Через трактування комунікації як об'єктивного процесу трансляції інформації між суб'єктами визначається спільний процес конструювання нових смислів, інтерпретацій, поведінкових норм і правил. Документальна комунікація створює модель залучення учасника до спілкування та формування власної картини світу [4, 38].

Головним елементом інформаційно-комунікаційного підходу є бачення документ них об'єктів як інформаційних феноменів, прояву єдиної сутності інформації. Такий вид комунікації Г. Швецова-Водка називає «документальна комунікація» як інформаційна комунікація, опосередкована документом. Результатом встановлення зв'язку між матеріальними об'єктами (джерелом інформації та одержувачем) є інформаційний процес. Він складається з комунікаційної схеми, складовими якої є послідовність компонентів і операцій з інформацією, закодованою у вигляді сигналів.

Процес соціальної комунікації має сталу структуру для будь-якого виду взаємодії між людьми. Триєдиною у комунікаційній моделі є взаємодія між комунікантом, реципієнтом і каналом передачі інформації. У спільній дії комуніканта і реципієнта як елементів цілого називають комунікаторами. У комунікаційній взаємодії вони завжди виступають парно, а рух інформації у вигляді повідомлення називають комунікатом. На думку Г. Швецової-Водки: «Інформація в процесі соціальної комунікації – це те, що мовець намагається передати реципієнту і те, що реципієнт отримує в результаті процесу інформаційної комунікації; інформація – це відомості, призначені для передачі у процесі соціальної комунікації» [11, 49].

Запропонована О. П'ятигорським текстова модель комунікації висвітлює автокомунікацію людини та комунікацію шляхом створення письмового документа. У соціальній комунікації комунікант відправляє, намагається передати реципієнту знання, чуття, вольові сили. Інформація є абстракцією, яка у комунікаційному підході застосовується до реально існуючих явищ. Соціальна інформація виступає комунікаційним повідомленням, наділеним відповідним змістом і матеріальним чуттєвим вираженням. Зміст повідомлень організують знання, емоційні переживання, що управляють автором створення повідомлення, які відправник адресує споживачам інформації.

Поняття комунікаційного сигналу, на думку Є. Плешкевича, тісно пов'язане з матеріально-енергетичною опосередкованістю інформаційного процесу, а сигнал визначається як матеріальний носій інформації, предметний, у вигляді явища чи процесу [6, 62-64]. Інформаційно-комунікаційний підхід можна диференціювати на пряму комунікацію (цілеспрямовану передачу через повідомлення, документа семантичної інформації) і автокомунікацію (націлену на створення суб'єктом інформаційного зв'язку нової інформації). Структуризація інформації пов'язана з ефектом фасцинації, що зумовлено вербальним впливом, призначеним для зменшення втрат семантично значимої інформації при сприйнятті повідомлення реципієнтами [7]. Більшого значення такі комунікаційні канали передачі інформації набувають в милітаризованій системі управління соціальними групами. Усталення документної комунікації й управлінських структур держави переносить сталу модель комунікації на суспільну взаємодію. Такі інформаційні тренди отримали

віддзеркалення в документальному інформаційному ресурсі у вигляді управлінської документації, документів особового походження, аудіодокументів тощо.

Комунікацію як зв'язок між двома незалежними один від одного об'єктами і налагоджені лінії зв'язку між ними називають лінією зв'язку або засобом зв'язку. Таке розуміння комунікації переважно застосовується до технічної комунікації, за допомогою якої відбувається нематеріальний рух інформації. У вигляді хвильових сигналів через великі відстані і фронт інформація досягає реципієнта і реалізує відповідний управлінський вплив. Переміщення інформації у просторі за допомогою технічних засобів називають інформаційною комунікацією, полярною якій є матеріальна комунікація. Головними характеристиками цих видів теорії комунікації є просторова – одномісна і різномісна, часова – синхронна і діахронна [10, 50].

Застосування інформаційно-комунікаційного підходу у дослідженні тематичних комплексів документальних ресурсів може виступати класифікаційним елементом. Це дозволяє побачити історичний документ як філософський феномен, буття якого відбувається у поняттях «час» і «простір», простежити особливості його комунікаційних характеристик, періоди існування у соціальній реальності. Врахування цих факторів дозволить залучати комплексну методологію у відповідній фазі життя документа.

Дискусії про життя документа, визначення його хронологічних меж і соціальної затребуваності говорять про відносність його періодів. Якщо документ втрачає юридичну силу і користувача, він переходить на зберігання до архівних установ. А час набуття документом статусу історичного науковцями остаточно не прийнятий – чи з моменту виникнення документа, чи з переходом до архівних сховищ документ автоматично стає історичним джерелом інформації, чи з часу його використання істориками і введенням у науковий обіг. З моменту документальної фіксації інформації вона отримує статус джерела інформації, оскільки ретроспективна інформація існує об'єктивно. Перші етапи процесу набуття інформацією статусу документа, а в подальшому статусу архівного документа регламентовані українським законодавством. Тому для науковців документальні ресурси є носієм найбільш достовірної інформації у різних спеціальних галузях документознавства, зокрема історичних документознавства і джерелознавства [3].

Рух задокументованої інформації, документообмін між двома і більше суб'єктами соціальної взаємодії називають документальною комунікацією. Комунікація опосередкована документом виступає як підсистема соціальної комунікації. Документально-комунікаційний процес передбачає рух документів від джерела інформації до одержувача, що разом утворюють соціальну документальну комунікацію. Встановлені таким чином зв'язки є способом передачі інформації, здійснювані за допомогою документів, у яких документальна інформація, що зафіксована на матеріальному носіїві, виступає засобом комунікації [9, 91].

Технічне бачення будь-якої комунікації спрощено викладено як лінійна модель. Теоретик комунікації Г. Лассвелл свого часу запропонував графічну схему комунікації: комунікатор → повідомлення → канал → одержувач → ефект. Він також наголошує на спрямовуючій сутності комунікації і виокремлює такі функції процесу комунікації: спостереження за навколишнім середовищем, виявлення загроз і можливих впливів на цінності суспільства та його складових частин; кореляція компонентів суспільства у реагуванні на навколишнє середовище; передача соціальної спадщини через покоління. Згадана комунікаційна модель Г. Лассвелла включає теоретичні судження і емпіричні дані, однак поза увагою залишається весь спектр комунікаційних функцій. У згаданій моделі акцент було зроблено на комуніканта як головного елемента комунікації. Тоді реципієнт сприймається лише як об'єкт його комунікаційного впливу і при здійсненні комунікаційного процесу не було ніякого зворотного зв'язку [15]. Багато послідовників розширили і доповнили слабкі сторони комунікаційної моделі Г. Лассвелла, оскільки його теорія не містила обов'язкового елемента зворотнього зв'язку. Так, наприклад, дослідник Р. Бреддок доповнює згадану модель двома компонентами: мета комуніканта і умови комунікації.

Виходячи з власних досліджень, Г. Швецова-Водка запропонувала таку схему документально-комунікаційного процесу: джерело інформації, що виробляє первинну

інформацію або повідомлення, яке повинно бути передано; передавач, який кодує або модулює цю інформацію (змінює певні параметри) у форму, придатну для каналу передачі; канал передавання закодованої інформації до пункту отримання інформації, під час передачі сигнал може бути змінений «шумом», який надходить від джерела «шуму»; одержувач (приймач), декодує одержаний сигнал для того, щоб відкрити первинне повідомлення; призначення, або кінцева мета, інформації [11, 45].

Таку схему комунікації варто брати за основу у вивченні інформаційних аспектів окремих історичних подій, процесів чи явищ, в основі яких є документ та його інформаційний вплив на розвиток об'єкта дослідження. Залежно від передавача і приймача, розрізняють технічні, біологічні, соціальні види комунікації. У філософії та інших науках, об'єктом дослідження яких є людина, соціальні комунікації розглядаються як головна умова виникнення й існування соціуму. У соціальній комунікації комунікантом і реципієнтом є людина, а інформаційне повідомлення, створене людиною у вигляді сигналу, транспортується механічними, фізичними, хімічними засобами задля передачі і трансформації обсягів людських знань.

Інформація в системі соціальних комунікації подається через знакові структури, серед яких виділяється людська мова. Беручи до уваги потребу в комунікації, комуніканта спонукає мета. Мотиви утворення процесу комунікації є цілями другого рівня відповідно до основної мети. Мовленнєві засоби (вербальні і невербальні) в акті соціальної комунікації сприяють розгортанню мовленнєвої стратегії, яка теж працює на досягнення мети спілкування (передача інформації у документній та бездокументній формі). Таким чином, можна виявити причинно-наслідкову взаємодію комуніканта і реципієнта через виявлене співвідношення мети і мотивів акту соціальної комунікації [3].

Процес соціальної комунікації стає можливим за умови формалізації процесу спілкування і відповідно до проведеного кодування інформації загальноприйнятими знаковими системами кодування. Вихідна інформація, закодована у повідомленні, повинна урахувати такі умови: доступність і прийнятність інформації реципієнтом на етапі декодування. Цей процес передбачає втілення низки правил / обмежень системи кодування відповідно до умов існуючого соціокультурного / мовного середовища.

Крім засобів фіксації інформації у повідомленні / документі важливо з'ясувати матеріалізацію цих кодів каналами комунікації. Матеріалізація кодування інформаційного повідомлення є класичним варіантом організації фіксованої інформаційної комунікації і включає такі способи їх передавання, як писемний – у вигляді набору умовних знаків і супровідних сигналів, що утворює документ. В її основі закладено практичні схеми організації управлінської діяльності, а не об'єктивовані коди у вигляді об'єктивної реальності. Проте між нормами вираженими у документальній формі, які суворо адмініструють поведінку людини, і практичними схемами, які втрачають в певних умовах легітимність, існує гнучка системна єдність. Не зважаючи на онтологічну об'єктивність, буття людини впорядковують практичні схеми у вигляді управлінської комунікації та встановлення порядку і стабільності у функціонуванні соціуму. Кодування виступає ключем перетворення ідеального змісту інформаційного повідомлення у форму, необхідну / достатню для трансляції й інтерпретації реципієнтом інформації, закладеної комунікантом [3].

Організація трансляції повідомлення через канал передбачає адресата, швидкість і достовірність передачі повідомлення. Найбільш достовірним і поширеним каналом передачі інформації конкретного досліджуваного періоду виступає структура владної ієрархії, виражена в моделі життєвого циклу управлінських документів. Будь-який канал інформації піддається впливу зовнішніх перешкод, які називають інформаційним шумом.

Здійснення «шумового» впливу на повідомлення призводить до спотворення, зміни або втрати інформації. Шумова модель комунікації К. Шеннона – В. Вівера доповнила лінійну модель комунікації Г. Лассвелла перешкодами / «шумами», що

ускладнюють комунікацію. Ускладнення точності сприйняття реципієнтом вихідної інформації відбувається на етапі декодування в механічній і семантичній площинах. До механічних «шумів» належать технічні параметри каналу і середовище, в якому відбувається рух документа. Інше наповнення мають семантичні «шуми», пов'язані із соціокультурними чинниками, як-то мовна різноманітність, соціальні атрибути кодових систем, навмисна маніпуляція. Комунікаційна взаємодія у суспільстві багатьма дослідниками визначається схемою обігу управлінської документації. Результатом впливу таких інформаційних «шумів» є зниження ефективності взаємодії. Розгалуженість соціальних структур суспільства, соціальна і гендерна стратифікація, соціальні і культурні умови діяльності стають бар'єром у визначенні критичності впливу семантичних «шумів» на документообіг [3].

Важливим елементом системи управлінської комунікації є зворотній зв'язок. До циркулярної моделі комунікації В. Шрамма і К. Осгуда належить ідея рівноправності комуніканта і реципієнта. Ними акцентовано значення зворотного зв'язку як детермінованого елемента у процесі врівноваження передачі інформації. Зворотній зв'язок технологічно підвищує надійність обміну інформацією, визначає рівень сприйняття управлінських рішень і напрямів її нормативної реалізації, що є важливим аспектом у складних умовах. Публічна сфера суспільства реалізується через комунікативний акт. Ю. Габермас виявляє онтологічне значення соціуму як ресурсу комунікаційних дій і як продукту цих комунікаційних дій. Чергування рольових значень комуніканта і реципієнта у комунікативному акті є важливим чинником створення стійкої, ефективною і результативною комунікації. У процесі соціальної комунікації реакція реципієнта не завжди є обов'язковим елементом комунікаційного акту. Але, якщо мова йде про управлінську сферу, то зворотній зв'язок є необхідним для визначення комунікаційної взаємодії і її результату. ХХ століття характеризується збільшенням обсягу документації та її номенклатурних параметрів. Із цим пов'язана поява спеціальних наукових напрямів з вивчення інформаційних процесів у суспільстві, її документної фіксації у матеріальному вигляді та визначення аспектів соціальної комунікації, зумовленої управлінським документом [3].

Комунікаційна функція документів у встановленні соціальних зв'язків допомагає висвітлити швидкість диференціації соціуму на малі групи. Технологічні зміни дали можливість сприймати комунікацію як відповідність між її соціальним призначенням і технологічними ресурсами часу існування. Нині документ необхідно сприймати як об'єкт, що відтворює вагомий зміст соціально-історичної реальності, а не як застарілу модель комунікації. Людина через інформацію, зафіксовану в документі опосередковує, відтворює інформаційні сліди минулого, фіксує їх простір і час. Специфіка походження документальної інформації потребує функціонування відповідних інституцій, технологій зберігання, класифікації, їх аналізу й використання. Активна цифровізація архівних інформаційних систем допомагає подолати часові і просторові бар'єри, стає засобом забезпечення широкого доступу до історичного документально-інформаційного ресурсу, зацікавленість яким може мати масовий характер, що дає більші можливості ретроспективної комунікації у соціальних групах об'єднаних спільними запитам.

Висновки. Висока соціальна значимість документа як інформаційного ресурсу зумовила потребу його окремого наукового вивчення, в центрі уваги якого є дослідження комунікаційних закономірностей процесу документотворення і життєдіяльності. Інформація, документація та комунікація виступають взаємозалежними явищами буття. Схема акту соціальної комунікації, особливо історичної детермінована наявністю комуніканта, реципієнта, повідомлення (документа), каналу, зворотного зв'язку. Інформаційну складову документа представляють знакові системи і коди, що уможливають передачу і сприймання інформації. Комунікаційні акти, реалізовані у документній формі, спровоковані метою, мотивами і засобами. Ефективність ретроспективної комунікації документа забезпечують такі елементи, як середовище поширення змісту, вид, інформаційний

«шум», усталеність комунікаційного процесу системи управління. У процесі комунікації документ залучений усіма сферами соціуму, виступає каналом трансляції інформації, документально-інформаційним ресурсом, акумулює соціально затребувану інформацію. Значення документа в процесі документної комунікації обумовлено функцією передачі інформації. У запропонованому дослідженні документально-інформаційних ресурсів як відображення часу та простору розкрито встановлені комунікаційні зв'язки, виявлено потреби суспільства в інформаційному забезпеченні та створенні конкретних документних форм, що виникали задля задоволення цих потреб.

Список використаних джерел

1. Бездрабко В.В. Історія науки про документ, або Відкриття відомого. Київ : Четверта хвиля, 2011. 295 с.
2. Дубровіна Л., Киридон А., Матяш І. Архіви, бібліотеки, музеї – джерельна основа національної пам'яті, культурної спадщини України. Бібліотечний вісник. 2017. № 1. С. 3–10.
3. Ковальська Л.А. Джерелознавчий дискурс історії радянського Руху Опору (1941–1945 рр.). Донецьк-Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 462 с.
4. Колінько М.В. Міжкультурна комунікація: топологічний вимір. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2019. 334 с.
5. Кулешов С.Г. Управлінське документознавство. Київ, 2003. 57 с.
6. Плешкевич Е.А. Общая теория документа – основа дальнейшего развития документоведения // Вестник ПАГС. 2004. №6. С 61–67.
7. Плешкевич Е.А. Основы общей теории документа. Саратов : Научная книга, 2005. 242 с.
8. Різун В.В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій // Світ соціальних комунікацій [гол. ред. О.М. Холод]. Т. 2. Київ, 2011. С. 7–11.
9. Січкаренко Г.Г. Документні джерела інформації. Переяслав-Хмельницький, 2018. 212 с.
10. ШвецоваВодка Г.М. Документальна комунікація як об'єкт загальної теорії документології // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2010. № 2. С. 49–54.
11. Швецова-Водка Г.Н. Общая теория документа и книги. Москва: Рыбари; Київ : Знання, 2009. 487 с.
12. Brown J., Duguid P. The social life of documents. First Monday. 1996. Vol. 1 (1).
13. Buckland M. Information as thing. Journal of the American. Society for Information Science. 1991. Vol. 42 (5). P. 351–360.
14. Evans R.J. In Defense of History. New York–London, 1999.
15. Lasswell H. The structure and function of communication in society / Harold Dwight Lasswell // The Communication of Ideas. N. Y.: Harper and Brothers. 1948.
16. Oxford English Dictionary. 1989. Vol. 4–7.

References

1. Bezdrabko, V.V. (2011). History of the Science of Document, or the Discovery of the Known. Kyiv [in Ukrainian].
2. Dubrovina, L.A., Kyrydon A., Matyash I. (2017). Archives, libraries, museums - the source of national memory, cultural heritage of Ukraine. Library Bulletin. (Vol. 1), pp. 3–10 [in Ukrainian].
3. Kovalska, L.A. (2015). Source-study Discourse on the History of the Soviet Resistance Movement (1941-1945). Donetsk–Vinnitsa [in Ukrainian].

4. Kolin'ko, M.V. (2019). Intercultural communication: topological dimension. Vinnytsya: TOV «TVORY» [in Ukrainian].
5. Kuleshov, S.H. (2003). Management document science. Kyiv [in Ukrainian].
6. Pleshkevich, E.A. (2004). The general theory of the document is the basis for the further development of document management. The Bulletin of the Volga Region Institute of Administration. (Vol. 6), pp. 61–67 [in Russian].
7. Pleshkevich, E.A. (2005). Fundamentals of General Document Theory. Saratov: Nauchnaya kniga [in Russian].
8. Rizun, V.V. (2011). Essays on the methodology of social communication research. The world of social communications. (T. 2), pp. 7–11 [in Ukrainian].
9. Sichkarenko, H.H. (2018). Documentary sources of information. Pereyaslav-Khmel'nyts'kyy [in Ukrainian].
10. Shvetsova-Vodka, H.M. (2010). Documentary communication as an object of general theory of documentology. Library Science. Record Studies. Informology. (Vol. 2), pp. 49–54 [in Ukrainian].
11. Shvetsova-Vodka, H.M. (2009). General theory of document and book. Moskva: Ryibari; Kiyiv: Znaniya [in Russian].
12. Brown, J., Duguid, P. (1996). The social life of documents. First Monday. Vol. 1 [in English].
13. Buckland, M. (1991). Information as thing. Journal of the American Society for Information Science. (Vol. 42), pp. 351–360 [in English].
14. Evans, R.J. (1999). In Defense of History. New York–London [in English].
15. Lasswell, H. (1948). The structure and function of communication in society. The Communication of Ideas. N. Y.: Harper and Brothers [in English].
16. Oxford English Dictionary (1989). Vol. 4–7 [in English].